

САОПШТЕЊЕ

број 289 • год. LIX, 15.10.2009.

Статистика цена

ЦН11

СРБ 289 ЦН11 15102009

Индекс потрошачких цена – септембар 2009.

Индекс потрошачких цена

Република Србија

	Структура (%)	<u>IX 2009</u> Ø 2008	<u>IX 2009</u> VIII 2009	<u>IX 2009</u> IX 2008	<u>I-IX 2009</u> Ø 2008	<u>I-IX 2009</u> I-IX 2008	<u>IX 2009</u> XII 2008
Укупно	100,00	109,1	100,3	107,3	108,0	108,9	106,2
Храна и безалкохолна пића	38,48	105,6	100,2	103,3	106,8	107,4	101,2
Алкохолна пића и дуван	4,95	123,2	100,1	116,3	122,3	125,0	115,0
Одећа и обућа	6,18	107,0	100,6	107,0	105,2	106,2	103,8
Стан, вода, ел. енергија, гас и друга горива	14,80	113,5	100,6	111,6	111,9	113,8	106,3
Намештај, покућство, текуће одржавање	4,87	107,5	101,2	107,3	103,7	103,8	106,5
Здравство	4,24	114,3	99,1	112,8	112,1	111,5	114,7
Транспорт	11,44	108,9	100,5	108,7	104,0	103,6	118,8
Комуникације	3,08	110,8	100,0	111,1	108,5	108,7	110,5
Рекреација и култура	4,97	110,6	99,9	107,3	107,8	109,8	105,9
Образовање	1,14	107,3	100,9	104,6	105,3	106,7	103,1
Ресторани и хотели	1,85	108,6	100,4	106,0	107,2	107,5	104,0
Остала роба и услуге	4,00	107,7	100,2	106,7	105,6	106,5	104,3

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Индекс потрошачких цена представља посебан индекс цена на мало који се обрачунава по методологији усклађеној с препорукама за обрачун индекса цена на мало у Европској Унији (Хармонизовани индекс цена).

Индекс се израчунава и публикује за ниво Републике Србије.

Основне разлике између Индекса потрошачких цена и Индекса цена на мало јесу:

- **Обухват** – листа производа и услуга садржи и ренту (изнајмљивање стана), финансијске услуге, услуге образовања и угоститељске услуге
- **Пондери**
- **Класификација** - COICOP NICP класификација
- **Формуле за обрачун индекса на најнижем нивоу агрегирања** – геометријска средина.

Дефиниција индекса потрошачких цена

Индекс потрошачких цена се дефинише као **мера просечне промене цена фиксне корпе робе и услуга** које домаћинства купују у циљу **задовољавања својих потреба**. Индекс мери промену цена у времену, при чему се за оба периода која се пореде користи структура потрошње базног периода (Ласперов тип индекса).

Намена

Индекс потрошачких цена представља индекс цена који је упоредив са Хармонизованим индексом цена Европске Уније. Користи се и као дефлатор финалне потрошње домаћинства.

Обухват становништва

Обухваћена су сва домаћинства стално настањена на економској територији земље. Није обухваћена потрошња колективних домаћинстава, као ни потрошња нерезидената.

Географски обухват

Обухваћена је територија Републике Србије без АП Косова и Метохије. Подаци о ценама прикупљају се у 15 већих градова – административних и трговинских центара. То су Београд, Ваљево, Зајечар, Крагујевац, Краљево, Лесковац, Ниш, Смедерево, Ужице, Шабац, Нови Сад, Сремска Митровица, Зрењанин, Суботица и Панчево.

Обухват производа

Обухваћени су најважнији производи и услуге које домаћинства купују ради потрошње. Куповина половне робе, примања у натури, животно осигурање и поклони нису укључени у листу. Такође нису укључени импутирана рента, издаци за инвестиције (станови, земљиште и др.) и издаци за игре на срећу. Листа производа редовно се ревидира како би се очувала њена репрезентативност у погледу структуре потрошње и навика потрошача. Производи се укључују у листу када њихов удео у потрошњи домаћинстава пређе 0,1%.

Прикупљање података о ценама

Подаци о ценама већине производа прикупљају се на терену, обиласком продавница у изабраним градовима. Сниматељи цена, стално запослени у Републичком заводу за статистику, сваког месеца, према распореду дефинисаном планом снимања цена, обилазе изабране продавнице и прикупљају цене за репрезентативну листу производа и услуга. Метод избора производа и продавница дефинисан је методологијом, и обезбеђује упоређивање цена у времену, али не и просторно поређење нивоа цена по градовима у којима се снимају цене.

Подаци о ценама за око 10% производа и услуга (цене које су под контролом Републике или цене које су исте на целој територији) прикупљају се централизовано, путем телефона, интернета или посебних извештаја које предузећа достављају Републичком заводу за статистику. Када је реч о овим производима, прикупљају се подаци о ценама које су важиле 15 -тог у месецу.

Пондери

Пондери представљају структуру потрошње домаћинстава. Основни извор за пондере јесу Анкета о потрошњи домаћинстава и структура финалне потрошње домаћинстава преузета из Бруто домаћег производа. За израчунавање индекса потрошачких цена у 2009. години користи се структура потрошње из 2007. године коригована растом цена у 2008. години.

Класификација

За обрачун Индекса потрошачких цена користи се Класификација робе и услуга индивидуалне потрошње према намени прилагођена потребама обрачуна Хармонизованог индекса цена (Classification of Individual Consumption by Purpose, COICOP HICP).

Обрачун просечне месечне цене

Просечна месечна цена производа израчунава се прво на нивоу града, затим за Централну Србију и АП Војводину, и на крају за Републику Србију. За овај обрачун користи се за ниво града непондерисана геометријска средина прикупљених цена. Просечна месечна цена за Републику Србију је пондерисана геометријска средина просечних цена Централне Србије и АП Војводине, које се добијају као пондерисане геометријске средине просечних цена градова.

Обрачун индекса

Месечни базни индекс производа добија се стављањем у однос просечне месечне цене и базне цене, која је за обрачун индекса потрошачких цена просечна годишња цена у претходној години.

За израчунавање месечних базних индекса на вишим нивоима агрегирања користи се Ласперов тип формуле

$$I_m = \frac{\sum_k w_k i_k^m}{\sum_k w_k}$$

где је w_k пондер, а i_k^m индивидуални базни месечни индекс производа k .

Публиковање података

Подаци се публикују 15 - тог у месецу за претходни месец, у едицији Саопштења, са ознаком ЦН11, као и на веб сајту Републичког завода за статистику Србије.

Издаје и штампа: Републички завод за статистику Србије, Београд, Милана Ракића 5
Телефон: 2412-922 (централа) • Телефакс: 2411-260 • www.stat.gov.rs
Одговара: др Драган Вукмировић, директор
Тираж: 20 • Периодика излажења: месечна